

VILNIAUS UNIVERSITETO DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Mokslų sritis/ys, kryptis/ys (kodai)	Medicinos ir sveikatos mokslai (M 000): Medicina (M 001)			
Fakultetas, Institutas, Katedra /Klinika	Medicinos fakultetas Klinikinės Medicinos Institutas Reumatologijos, traumatologijos ortopedijos ir rekonstrukcinės chirurgijos klinika			
Dalyko pavadinimas (ECTS kreditai, val.)	Politrauma 10 kreditų (270 val.)			
Dalyko studijų būdas	Paskaitos	Seminarai	Konsultacijos	Individualus darbas
ECTS kreditai	-	4	2	4
Dalyko vertinimo būdas (vertinama 10 balų sistemoje)	Egzaminas laikomas žodžiu. Klinikoje paruoštas klausimų blokas, kuris atnaujinamas kiekvienais metais. Pateikiami 3 klausimai. Egzamino vertinimo kriterijai (minimalus įskaitomas balas – 5): b) bendra atsakymo struktūra ir apimtis, aiškus žinių pateikimas, argumentacija, glaustumas ir konkretumas (3 balai); e) gebėjimas dalyvauti diskusijoje, klausimų valdymas, oratoriniai gebėjimai (5 balai); d) probleminių klausimų iškelimas (2 balai).			
DALYKO KURSO TIKSLAS				
Supažindinti su politraumos sąvoka, aktualumu, dažniu, diagnostika ir gydymu, pavojingų gyvybei sužalojimų diagnostika ir gyvybę gelbstinčiomis operacijomis ir procedūromis, kaulų lūžių operacinio gydymo ir ilgųjų kaulų išnirimų atitaisymo metodais, jų indikacijomis, rizika, komplikacijomis bei tolimesniais veiksmais kitų etapų metu. Akcentuojama pirmoji pagalba, pasaulio ir Lietuvos patirtis, gydymo prioritetai, esant svarbai nustatyti veikslių eiliškumą.				
PAGRINDINĖS DALYKO TEMOS				
<p><u>Bendroji dalis.</u> Problemos aktualumas. Politraumos sąvokos (izoliuota trauma, daugybinė trauma, mišri trauma, kombinuota trauma). Politraumų priežastys, dažniausi mechanizmai, gyvybei pavojingi sužeidimų deriniai, šokogeninės sritys. Pirmąją medicinos pagalbą, jos organizavimą, apimtį bei įtaką tolimesniam gydymui ir išiečiai. Pirmos pagalbos apimtį etapais. Pirmos medicininės pagalbos ryšio ir bendradarbiavimo principai su politraumos centru. Politrauminių ligonių gydymo patirtis pasaulio šalyse ir galimas organizavimo modelis Lietuvoje. Bendras diagnostikos ir gydymo algoritmas.</p> <p><u>Būklės sunkumo įvertinimas.</u> Politrauminių ligonių būklės sunkumo įvertinimas: sužalojimų sunkumo skalė (Injury Severity Score – ISS), traumos skalė (Trauma Score – TS), politraumos raktas (Polytraumaschlüssel – PTS), nukraujavusių ligonių klasifikacija pagal Amerikos chirurgų traumos komiteto nutarimus. Vertinimo skalių būtinybė, panaudojimo sritys.</p> <p><u>Politrauminių ligonių gydymo klininis periodas.</u> Suskirstymas į laiko intervalus, medicininės pagalbos organizavimo pagrindiniai aspektai: reikalingos sąlygos, politrauminės komandos sudėtis, techninis aprūpinimas, gydymo taktinio plano sudarymas, jo pagrindimas.</p> <p><u>Traumatinis šokas.</u> Etiopatogenezė, vystymosi priežastys, simptomatika, diagnostika, antišokinis gydymas, gydymo algoritmas. Atliekami veiksmai bei</p>				

intervencijos ūmiame reanimaciniame periode.

Gydymo prioritetai ūmiame periode ir pirminėje fazėje. Gyvybę gelbstinčios operacijos (I operacinė fazė). Atidėtos pirminės operacijos (II operacinė fazė), jų atlikimo eiliškumas.

Rentgenologinio ištyrimo tvarka. Indikacijos, pagrindiniai aspektai.

Politrauminio ligo transportavimo sąlygos. Reikalingos priemonės, svarbiausi aspektai.

Mišri krūtinės ląstos trauma. Hemopneumotoraksas, ventilinis pneumotoraksas. Krūtinės ląstos drenažas: parodymai, atlikimo technika. Dirbtinė plaučių ventiliacija. Parodymai torakotomijai.

Mišri pilvo trauma. Vidinio kraujavimo diagnostika: ultragarsas, laparocentezė su pilvaplėvės plovimu (atlikimo technika), laparoskopija.

Mišri galvos trauma. Glazgo komos skalė. Stabilizacijos periodas. Simptomai rodantys stabilizaciją. Indikacijos operacijai.

Atramos judėjimo aparato traumas, diagnostika, prioritetiniai gydymo metodai.

Išorinė ir vidinė lūžgalių fiksacija. Nestabilių dubens kaulų lūžių fiksacijos metodai: kaulinės kabės, išorinės fiksacijos AO strypiniai aparatai, korsetai. Dubens stabilumo palaikymo ir kraujavimo į vidaus organus profilaktika specialiomis vakuuminėmis lovelėmis. Stuburo slankstelių lūžiai. Pirmoji pagalba. Konservatyvus ir operacinis slankstelių lūžių gydymas, indikacijos. Minimaliai invazyvūs šlaunikaulio lūžių fiksacijos būdai politrauminiam pacientui: išorinės fiksacijos AO strypiniai aparatai, vienpusiai pusiau cirkuliarūs ir rėminiai aparatai. Intramedulinė osteosintezė su skersiniu tvirtinimu, panaudojant šlaunikaulio kanalo gręžimą ar be jo. Šių fiksacijos metodų prioritetai. Blauzdos kaulų lūžių fiksacijos metodai: išorinės fiksacijos AO strypiniai aparatai, cirkuliarūs ir rėminiai aparatai. Intramedulinė osteosintezė su skersiniu tvirtinimu, panaudojant šlaunikaulio kanalo gręžimą ar be jo. Ilgujų vamzdinių kaulų (šlaunikaulio, žastikaulio ir blauzdikaulio) išnirimai. Šlaunikaulio, žastikaulio ir blauzdikaulio išnirimų klinika, klasifikacija, komplikacijos ir pagrindiniai išnirimų atitaisymo metodai.

Terminiai ir cheminiai nudegimai. Pirmoji pagalba, klasifikacija, nudegimo ploto apskaičiavimo metodika. Kvėpavimo takų nudegimas. Ankstyva nekrektomija ir autodermoplastika.

Vietinės ir bendros politraumos komplikacijos. Raumenų guolių sindromas: priežastys ir vystymosi mechanizmas, klinikiniai simptomai, gydymas. Riebalų embolija: etiopatogenezė, simptomatika, vystymosi formos, gydymas. Poliorganinis nepakankamumas: etiopatogenezė, vystymosi stadijos, klinika, gydymas. ARDS: etiopatogenezė, vystymasis, klinika, gydymas. Tromboembolija: etiopatogenezė, vystymasis, klinika, gydymas.

SVARBIAUSIA REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

1. Frederick M. Azar, James H. Beaty. Campbell's Operative Orthopaedics: Volume one. Elsevier Health Sciences, 14th edition, 2020:
<https://evolve.elsevier.com/cs/product/9780323672177?role=student>
2. Frederick M. Azar, James H. Beaty. Campbell's Operative Orthopaedics: Volume two. Elsevier Health Sciences, 14th edition, 2020:
<https://evolve.elsevier.com/cs/product/9780323672177?role=student>
3. Frederick M. Azar, James H. Beaty. Campbell's Operative Orthopaedics: Volume three. Elsevier Health Sciences, 14th edition, 2020:
<https://evolve.elsevier.com/cs/product/9780323672177?role=student>
4. Frederick M. Azar, James H. Beaty. Campbell's Operative Orthopaedics: Volume

four. Elsevier Health Sciences, 14th edition, 2020:

<https://evolve.elsevier.com/cs/product/9780323672177?role=student>

5. Bentley, George (Ed.) European Surgical Orthopaedics and Traumatology: The EFORT Textbook. Springer, 2014:

<https://link.springer.com/referencework/10.1007/978-3-642-34746-7>

6. Clifu DX, Lew HL. Handbook of Polytrauma Care and Rehabilitation. 2013:

<https://www.springerpub.com/handbook-of-polytrauma-care-and-rehabilitation-9781936287550.html#description>

7. Stannard, James P.; Schmidt, Andrew H. Surgical Treatment of Orthopaedic Trauma. Thieme, 2016:

<https://www.thieme-connect.de/products/ebooks/book/10.1055/b-004-129594>

8. Marmor M. T. Decision Making in Orthopaedic Trauma. Thieme, 1st edition 2017:

<https://www.thieme.com/books-main/orthopaedic-surgery/product/4198-decision-making-in-orthopaedic-trauma>

9. Hans-Christoph Pape Andrew B. Peitzman Michael F. Rotondo Peter V. Giannoudis. Damage Control Management in the Polytrauma Patient. Springer, Cham, 2nd edition, 2017:

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-52429-0?page=2#toc>

10. Vittorio Miele, Margherita Trinci. Diagnostic Imaging in Polytrauma Patients. Springer, Cham, 1st edition, 2018:

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-62054-1#toc>

KONSULTUOJANTYS DĖSTYTOJAI

1. Dalyką koordinuojantis dėstytojas: Valentinas Uvarovas (prof. dr.).

2. Igoris Šatkauskas (doc. dr.).

PATVIRTINTA:

Vilniaus universiteto Medicinos ir sveikatos mokslų Doktorantūros mokyklos Tarybos posėdyje: 2022 m. rugsėjo 29 d.

Tarybos pirmininkė: prof. Janina Tutkuvienė